

NOTAT

Til Folketingets Europaudvalg

26. august 2008

Notatet fremsendes også til Folketingets Kulturudvalg

Grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder

KOM (2008) 464

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag til direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder

Forslaget går ud på at forlænge beskyttelsestiden for udøvende kunstnere og fonogramproducenter fra 50 til 95 år ved at foretage en ændring af de relevante bestemmelser i direktiv 2006/116/EF.

Forslaget indeholder derudover visse ledsagende foranstaltninger såsom oprettelse af en fond for studiemusikere, indførelse af "use it or lose it"-klausuler i kontrakter mellem udøvende kunstnere og fonogramproducenter og "tavlen visket ren" for kontrakter i den forlængede periode efter de første 50 år.

2. Baggrund

Om baggrunden har Kommissionen fremført, at forslaget skal forbedre udøvende kunstners sociale situation, især studiemusikeres, eftersom stadig flere kunstnere lever længere end den nuværende beskyttelsestid for deres ophavsret, som er 50 år. Kommissionen lægger vægt på, at de fleste udøvende kunstnere befinder sig i en prekær finansiel og social situation. Kommissionen anfører således, at ud fra et juridisk perspektiv bliver betydningen af deres bidrag til musisk kreativitet ikke ordentligt anerkendt. Desuden har de til sammenligning med forfattere en mindre beskyttelse af henholdsvis deres moralske og økonomiske rettigheder.

For så vidt angår fonogramproducenter henviser Kommissionen til, at masseproduktionen af fonogrammer begyndte i starten af 1950'erne. Kommissionen finder, at hvis der ikke gribes ind nu, vil beskyttelsen af stadig flere optagelser, der blev indspillet og udgivet tilbage i perioden fra 1957 til 1967, løbe ud. Når optagelserne af kunstnernes fremførelser ikke længere er beskyttede, vil ca. 7.000 kunstnere i hver eneste af de større medlemsstater og et tilsvarende mindre antal i de mindre medlemsstater ifølge Kommissionen miste den indkomst, de får fra kontraktmæssige royalties og det såkaldte "rimelige vederlag" for udsendelse af deres fremførelser via radio og fjernsyn og afspilning på offentlige steder, f.eks. barer og diskoteker.

Kommissionen lægger vægt på, at det berører de kendte kunstnere (der modtager kontraktmæssige royalties), men især rammer de tusindvis af anonyme studiemusikere (der ikke modtager royalties, men må nøjes med det "rimelige vederlag"), der medvirkede ved fremstillingen af fonogrammer i slutningen af 50'erne og i 60'erne og overdrog deres enerettigheder til producenten mod et engangshonorar ("buy out"). De individuelle vederlag for udsendelse i radio og tv og afspilning på offentlige steder, som ikke blev overdraget til producenten, ophører, når beskyttelsestiden udløber.

Formålet med forslaget er desuden at opstille en ensartet måde i medlemslandene til beregning af den beskyttelsestid, som gælder et musikstykke med tekst, som flere forfattere har bidraget til.

I nogle medlemsstater er beskyttelsen 70 år efter den længstlevende forfatters død, hvorimod beskyttelsen af hvert bidrag i andre medlemsstater bortfalder 70 år efter den bidragende forfatters død. Disse forskelle i længden af beskyttelsestider for et musikstykke fører til problemer med administrationen af ophavsretten til værker med flere ophavsmænd i Fællesskabet. Det medfører desuden problemer ved distribution af royalties for udnyttelsen i forskellige medlemsstater.

Samtidig med forslagets fremsættelse har Kommissionen offentliggjort sit arbejdsdokument SEC (2008) 2287, en konsekvensanalyse af, hvad en række forskellige løsningsforslag vil betyde for henholdsvis de udøvende kunstnere, fonogramproducenterne, radio- og tv-selskaber samt offentlige steder, hvor musik spilles, public domain pladeselskaber, forbrugerne, samt for den kulturelle diversitet, informationssamfundstjenester og internationale aspekter.

3. Hjemmelsgrundlag

Med hjemmel i traktatens artikel 47(2), artikel 55 og 95 i EF-traktaten har Kommissionen den 16. juli 2008 fremlagt et forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder. Direktivet kan vedtages med kvalificeret flertal efter proceduren for fælles beslutningstagen med Parlamentet (artikel 251).

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen har beskrevet forslagets forhold til nærhedsprincippet således:

"Forslaget falder ind under Fællesskabets enekompetence. Grunden til, at Fællesskabet har enekompetence er, at den nuværende lovgivning, der er fastsat ved direktiv 2006/116/EF (herefter benævnt "direktivet"), sikrer fuld harmonisering. Direktivet indeholder bestemmelser om både minimums- og maksimumsharmonisering. Det betyder, at medlemsstaterne hverken kan fastsætte kortere eller længere beskyttelsestider end de i direktivet foreskrevne (betragtning nr. 2). Subsidiaritetsprincippet er derfor ikke relevant."

Formålet med forslaget er at forbedre udøvende kunstners sociale situation, især studiemusikeres, eftersom stadig flere kunstnere lever længere end den nuværende beskyttelsestid for deres ophavsret, som er 50 år. Formålet er desuden at opstille en ensartet måde til beregning af den beskyttelsestid, som gælder et musikstykke med

tekst, som flere forfattere har bidraget til. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens betragtninger omkring nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Kommissionens forslag vedrører ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF af 12. december 2006 om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder. Hovedformålet med forslaget er at forlænge beskyttelsestiden for udøvende kunstnere og fonogramproducenter fra 50 til 95 år.

Forslaget har ifølge præamblen til formål at sikre, at beskyttelsestiden for fremførelser optaget på fonogrammer varer i kunstnerens levetid. Dermed kan udøvende kunstnere dels sikre sig, at de ikke mister indkomst i slutningen af deres levetid, dels får de mulighed for at kunne påberåbe sig retten til at forhindre eller begrænse for dem uacceptable anvendelser af deres fremførelser, medens de endnu lever.

Med direktivet foreslås af hensyn til den juridiske sikkerhed endvidere fastsat en række overgangsforanstaltninger, således at der ikke er tvivl om hvilke regler, der finder anvendelse på de kontrakter mellem udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, der fortsat er gældende i den forlængede beskyttelsestid.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

I henhold til TEF artikel 251 skal forslaget forelægges Europa-Parlamentet. Der foreligger endnu ikke en udtalelse om direktivudkastet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder er reguleret i § 65 i lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 20. juni 2008.

Det følger heraf, at udøvende kunstners ophavsret udløber 50 år regnet fra udgangen af det år, da fremførelsen fandt sted. Det følger videre af § 65, at hvis en indspilning af fremførelsen udgives eller offentliggøres, beregnes beskyttelsestiden efter tidspunktet for disse begivenheder. Dansk lovgivning er dermed i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF af 12. december 2006 om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder (kodificeret udgave).

Såfremt direktivforslaget vedtages, skal der foretages en konsekvensændring af de ovenfor anførte bestemmelser i lov om ophavsret.

Endvidere vil vedtagelse af forslagets overgangsforanstaltninger betyde, at der i lov om ophavsret skal indføres tilsvarende bestemmelser.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien og erhvervslivet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. En forlængelse af beskyt-

telsestiden vil alt andet lige føre til at forbrugerne og herunder radio- og Tv-stationer kommer til at betale mere for musikken. Derudover vil forslaget have konsekvenser for de fonogramproducenter, der har specialiseret sig i at udgive fremførelser efter udløbet af den nuværende 50-års periode.

9. Høring

Direktivforslaget er sendt i en bred høring til relevante organisationer mv. med høringsfrist den 4. september 2008.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringens holdning er, at ophavsrettigheder og den periode, hvori de kan gøres gældende bør være fastlagt på en måde, der betyder, at der er en fornuftig balance mellem på den ene side hensynet til de udøvende kunstnere og fonogramproducenter og på den anden side hensynet til brugerne af de beskyttede fremførelser.

Regeringen finder, at det vil være hensigtsmæssigt at afvente tilbagemeldingerne på høringen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er vurderingen, at overvejelserne i de øvrige lande i lighed med i Danmark vil være, om der med forslaget opretholdes/indføres en fornuftig balance mellem hensynet til rettighedshaverne og brugerne.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 11. august 2008.